

LA SANTA SEU I PALESTINA

FRA FREDERIC RAURELL

En el maig de 2015 la Santa Seu en diferents ocasions tractà d'una manera concreta el tema de Palestina i dels palestins. El 13 de maig anuncià que l'acord global amb "l'Estat de Palestina" estava per ser presentat a les respectives autoritats per a l'aprovació i la firma, després que les negociacions bilaterals entre les dues parts havien atès el seu objectiu. El 16 de maig, el president palestí Mahmoud Abbas visità el papa Francesc i fou rebut com a cap d'Estat. El 17 de maig de 2015 el papa Francesc canonitzà els primers dos sants palestins dels temps moderns: la Carmelita Maria de Jesús Crucificat (Mariam Bowadi) i Maria-Alfonsina Ghartas.

Alguns han interpretat amb joia aquests passos, com un innegable progrés en el reconeixement dels sofriments i dels legítims drets dels palestins. Però altres restaren preocupats per les conseqüències que aquests passos poguessin tenir en les relacions amb l'Estat d'Israel i per les implicacions pel que fa al diàleg amb els jueus.

La Santa Seu des del Concili Vaticà II i Joan Pau II

Després del 1948, la Santa Seu ha expressat repetidament una profunda preocupació per la situació dels Llocs Sants, sobretot pels cristians palestins, molts dels quals han perdut la casa simplement per ser àrabs, a causa de la primera guerra àrab-israeliana del 1948. Quan Pau VI visità Terra Santa en 1964, trobant-se amb les autoritats polítiques, tant israelíes com jordanes, no esmentà mai explícitament ni l'Estat ni els palestins. Fou el Concili Vaticà II que inaugurà una nova era de diàleg amb els jueus, amb la Declaració *Nostra aetate*, en la qual es diu que "l'Es-

glésia que condemna totes les persecucions contra qualsevol persona humana, tenint en compte el patrimoni comú dels jueus i moguda no per raons polítiques, sinó per la religiosa caritat evangèlica, *lamenta els odís, les persecucions, les manifestacions d'antisemitisme dirigides contra els jueus en tot temps*" (n.4). El document no es refereix a la situació política contemporània a Terra Santa.

Tan aviat com s'encetà el diàleg amb el poble jueu, els començaren a demanar amb insistència el reconeixement de l'Estat d'Israel. Però l'Església féu notar que tot i que resulti adquirit "el vincle religiós que enfonsa les seves arrels en la tradició bíblica", els catòlics no han de fer "pròpia una interpretació religiosa particular de semblant relació [...] Pel que fa a l'existència de l'Estat d'Israel i a les seves opcions polítiques, aquestes han de ser vistes en una òptica que de per si no és religiosa, sinó que s'inspira en principis comuns del dret internacional".¹

Fou Pau VI el primer papa a afirmar de manera explícita que els palestins eren un poble més que un simple grup de refugiats. En el 1975, en el seu missatge de Nadal, el papa Giovanni Montini digué: "Per bé que conscients de la tragèdia encara recent que ha portat el poble jueu a cercar una protecció segura en un Estat sobirà i independent, jo voldria demanar als fills d'aquest poble de reconèixer els drets i les aspiracions legítimes d'un altre

1. Commissione per i rapporti religiosi con l'ebraismo. *Note per una corretta presentazione degli ebrei e dell'ebraismo nella predicazione e nella catechesi della Chiesa cattolica*, 24 giugno (1986) VI, 1.

poble que també ha sofert per molt temps, el poble palestí.”

En 1987, el papa Joan Pau II nomenà per primera vegada un àrab palestí com a Patriarca llatí de Jerusalem, la més alta autoritat catòlica a Terra Santa. El Patriarca Michel Sabbah esdevingué una veu clara a l'interior de l'Església en proclamar les injustícies que el seu poble havia sofert per la contínua ocupació, per part de l'Estat d'Israel, de les terres dels palestins.

El mateix any, el papa Joan Pau II va rebre en audiència privada el president Yasser Arafat, cap de l'Organització per l'Alliberació de Palestina (OLP). En els primers anys del Noranta s'inicià un procés

de pau entre israelites i palestins i això facilità que la Santa Seu establís relacions tant amb l'Estat d'Israel en 1993 com amb l'OLP en 1994. Semblava que el conflicte estigués per acabar i que aviat les dues parts es posarien d'acord sobre les fronteres permanents. Malauradament les coses no anaren així.

Pel març del 2000 la visita de Joan Pau II a Terra Santa fou pionerística, amb una sèrie de gestos que expressaven la voluntat del papa d'actuar els fruits del document *Nostra aetate*. El papa visità els líders jueus i àrabs.

El papa Benet XVI, durant la seva visita a Terra Santa en 2009 desenvolupà ulteriorment la doctrina de l'Església sobre el conflicte que castiga Terra Santa des de fa més de set decennis. El papa Ratzinger ha evocat de manera clara la doctrina de l'Església. Ha escollit de manera ferma la dolorosa realitat de Terra Santa, on les muralles ressalten més que els ponts. I diu clarament, que “la solució de dos Estats esdevingui realitat o no resti només un somni.”²

El papa Francesc, seguint les petges dels seus predecessors anà a Terra Santa pel maig de 2014. En el seu discurs de resposta al president palestí Abbas repetí de nou la posició de la Santa Seu: “S'han de doblar els esforços i les iniciatives per crear les condicions d'una pau estable basada en la justícia, en el reconeixement dels drets de cadascú i en la recíproca seguretat”.³

L'Església continua a cercar una manera per proclamar els valors evangèlics de justícia i de pau, de reconciliació i de perdó a Israel i a Palestina.

2. BENET XVI, *Discurs a l'aeroport Ben Gurion*, 15 de maig del 2009.

3. PAPA FRANCESC, *Discurs en l'encontre amb les autoritats palestines*, Betlem a 25 de maig de 2014.